

Toespraak burgemeester

Op de avond van de vierde mei is het om acht uur stil. Betekenisvol stil. We denken samen aan een geschiedenis die ons allen verbindt. We herdenken hen die hun leven verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog, tijdens vredesmissies en in alle andere conflicten waarbij Nederland betrokken was. Het is een moment van reflectie op de waarde van vrijheid, van leven, en van de menselijke waardigheid. Deze twee minuten van stilte verbinden ons met het verleden, met hen die vochten, die leden, en die vielen voor de idealen waar we vandaag de dag nog steeds voor staan. Maar het is ook een brug naar de toekomst.....

Vanmiddag was ik bij de herdenking bij het Verscholen Dorp in de bossen bij Vierhouten. Het indrukwekkende verhaal werd weer verteld.

In de bossen van Vierhouten doken ze onder, vluchtend voor het Naziregime van Hitler. Joodse families met kinderen, verzetsmensen, geallieerden, een Rus en een Duitse deserteur. Van februari 1943 tot oktober 1944 zaten in wisselende samenstellingen steeds zo'n 100 mensen verscholen in 9 zelfgebouwde plaggen hutten onder de grond. Er was geen water, geen elektriciteit. Ze mochten alleen met elkaar fluisteren. Elk geluid kon het onderduikerskamp verraden. Dankzij de hulp van dappere mensen uit de omgeving overleefden de meeste bewoners van Het Verscholen Dorp de oorlog. Maar niet iedereen, het kamp werd ontdekt. Acht bewoners werden daarbij door de bezetter omgebracht, onder wie een jongetje van 6.

Het is voor ons nu moeilijk te begrijpen wat zich daar lang geleden heeft afgespeeld. Wij leven al 79 jaar in vrede en vrijheid. Wij weten niet wat het is om bezet te zijn, onderdrukt te worden, te moeten onderduiken en dagelijks angst te hebben voor geweld en agressie.

Na de herdenking vanmiddag sprak ik enkele nabestaanden van de Joodse families die daar ondergedoken waren in de oorlogsjaren. Ik proefde zorgen over het opkomende antisemitisme, aangewakkerd door het conflict tussen Israël en Gaza. De sentimenten van dat conflict slaan over naar ons eigen land. We zagen het bij de protesten rond de opening van het Holocaust Museum in Amsterdam. We horen van toenemende scheldpartijen en bedreigingen richting Joodse Nederlanders. De onverdraagzaamheid, het hokjesdenken, het systematisch wegzetten van een bevolkingsgroep: het sijpelt langzaam maar zeker ons leven weer binnen. En juist daarom mogen we nooit vergeten wat er tijdens de Tweede Wereldoorlog is gebeurd. De verhalen van toen moeten levend blijven, om ons blijvend te herinneren aan hoe het kwaad langzaam en haast ongemerkt onze samenleving in sloop.

Deze donkere oorlogsjaren mogen zich nooit meer herhalen. Het is onze verantwoordelijkheid om de indrukwekkende verhalen te blijven vertellen, om de herinnering levend te houden. Het is aan ons om te zorgen dat de jongere generaties begrijpen dat vrijheid niet vanzelfsprekend is; dat het een kostbaar goed is dat beschermd en gekoesterd moet worden.

Ik zie hele mooie voorbeelden hoe we de jongere generatie kunnen betrekken bij de bewustwording over het thema oorlog en vrede. Zo heeft de basisschool De Morgenster het bevrijdingsmonument aan de Laan geadopteerd en werkten de leerlingen mee aan de herdenkingsplechtigheid op 19 april, de dag dat Nunspeet 79 jaar geleden werd bevrijd.

Maar ook hadden ze onlangs een project, op school waarbij de kinderen een vredesrapport opstelden. Daarin beschreven zij conflicten in de wereld, lieten zien welke partijen daarbij betrokken zijn en wat hun mening over dat conflict is. Vervolgens vormden ze een 'vredesraad' en bespraken met elkaar mogelijke oplossingen van de conflicten. Ik mocht daarbij jureren, en ik moet u zeggen dat ik onder de indruk was van de betrokkenheid van de schoolkinderen bij dit thema, en vooral hun creatieve oplossingen. Complimenten voor CNS De Morgenster voor dit prachtige initiatief.

In een wereld die nog steeds geconfronteerd wordt met conflicten, geweld, onrecht en verdeeldheid, is de herinnering aan onze gedeelde geschiedenis belangrijker dan ooit. Het biedt ons een kompas voor de toekomst. Een toekomst waarin wij streven naar vrede, tolerantie, respect, gerechtigheid en solidariteit, een samenleving waarin plaats is voor iedereen, ongeacht achtergrond, geloof of overtuiging. Samen vormen we een samenleving die gegrondvest is op de lessen van het verleden, met hoop gericht op de toekomst.

Het is onze collectieve verantwoordelijkheid om de lessen van het verleden te koesteren en te werken aan een wereld waarin de waardigheid en de waarde van elk menselijk leven wordt erkend en beschermd. Dat is wat diegenen die we vandaag herdenken ons hebben nagelaten als een kostbaar geschenk, maar ook als een blijvende opdracht.

Vrede is kwetsbaar. Laten we de kwetsbaarheid van vrede en vrijheid niet zien als een teken van zwakte, maar als een oproep tot actie. Wij allen – jong en oud - staan hier vanavond niet voor niets. Wij dragen gezamenlijk uit dat het donkere verleden zich niet mag herhalen. Vandaag herdenken we niet alleen; we beloven ook. We beloven om de waarden van vrijheid, van democratie en van menselijke waardigheid hoog te houden.

We zijn vanavond stil. Voor de vele jongemannen die hun huis en haard achterlieten om ver van huis te strijden voor vrede en gerechtigheid. Maar ook voor hen die nadien stierven in vredesmissies. Laten we hun strijd voort zetten door ons iedere dag opnieuw in te zetten voor een wereld van vrede en verdraagzaamheid.

Maar laten we gelijktijd ook hoop koesteren. Hoop op een toekomst waarin de mensheid haar verschillen kan overbruggen. Een toekomst vol van hoop en van veerkracht. Hoop is niet slechts een wens of een passief verlangen naar een betere toekomst. Hoop is de motor van verandering, de kracht die ons verbindt in het streven naar een wereld waarin vrede, respect en het leven in vrijheid vanzelfsprekend zijn. En wij allen – ook hier in de Nunspeetse samenleving – zijn mede-architecten van die toekomst!

Dank voor uw aanwezigheid hier. Als burgemeester ben ik onder de indruk van het grote aantal mensen dat zich betrokken voelt en aanwezig is bij de belangrijke herdenkingsmomenten in onze gemeente. Het thema vrede en vrijheid leeft. En dat geeft hoop!

Vanavond herdenken we in stilte. Morgen vieren we vol overtuiging onze vrijheid.